

Vergaderjaar 1987–1988

20 604

Verlaging van het tarief en het op nihil stellen van de vermogensaftrek in de Wet op de vennootschapsbelasting 1969

Nr. 6

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 13 september 1988

1. Algemeen

Met genoegen hebben wij geconstateerd dat de leden van de C.D.A.-fractie kunnen instemmen met de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting naar 35% en 40% en dat zij zich niet zullen verzetten tegen het op nihil stellen van de vermogensaftrek in de vennootschapsbelasting.

Het verheugt ons dat de leden van de P.v.d.A.-fractie in beginsel kunnen instemmen met een verlaging van het tarief en het op nihil stellen van de vermogensaftrek in de vennootschapsbelasting. Deze leden hebben gelijk met hun opmerking dat bij een vergelijking met de vennootschapsbelasting in andere landen meer factoren in aanmerking moeten worden genomen dan uitsluitend het tarief. De regering heeft dat, zo merken wij op, bij de besluitvorming over de tariefverlaging in de vennootschapsbelasting ook uitdrukkelijk gedaan. Verwezen kan worden naar de brief betreffende het Financieel-Sociaal-Economisch Beleid 1988–1990 (kamerstukken II, vergaderjaar 1987–1988, 20 492, nr. 1; de zogenoemde Paasbrief) waarin de internationale ontwikkeling tot stroomlijning van fiscale aftrekposten en faciliteiten en de verdergaande integratie in EG-verband (met de daaruit voortvloeiende toenemende mobiliteit van investeringen) als belangrijke overwegingen naar voren worden gebracht die tot een tariefverlaging nopen. Ook in ons land staat de tariefverlaging niet op zichzelf; ook hier worden aftrekposten verminderd (gemengde kosten en vermogensaftrek) en zijn faciliteiten (de WIR) beperkt.

Met de aanduiding «in beginsel» geven deze leden aan dat zij, vooral vanuit het oogpunt van werkgelegenheidsbeleid, bezwaren opperen tegen de omvang van de tariefverlaging. In dat verband vragen zij om een vergelijking van de (modelmatige) werkgelegenheidseffecten van het onderhavige wetsvoorstel met die van het P.v.d.A.-alternatief, dat als noot bij de bijlage van het lid van de Tweede Kamer de heer Kok aan het debat over de Paasbrief in de handelingen is opgenomen. In dit P.v.d.A.-alternatief zou een deel van de WIR-gelden moeten worden aangewend ter vermindering van de loonkosten op het niveau van het

minimumloon in de vorm van verlaging van de werkgeverspremies.

Naar aanleiding hiervan merken wij op, dat afweging tussen alternatieve aanwendingsmogelijkheden van de voor de WIR uitgetrokken gelden in het beleidsdebat over de Paasbrief uitvoerig aan de orde is gekomen. Daarbij is van de zijde van het kabinet uiteengezet op grond van welke afweging het tot zijn voorstel is gekomen. De kern van die argumentatie is dat er geen verschil van mening bestaat over de grote betekenis van de door de leden van de P.v.d.A.-fractie bepleite loonkostenverlaging voor de werkgelegenheid. Maar naast deze loonkostenverlaging zijn ook andere vormen van lastenvermindering voor het bedrijfsleven nodig. De voorgestelde tariefverlaging in het onderhavige wetsontwerp behoort tot die vormen. Deze tariefverlaging is niet ondergeschikt doch eerder nevensgeschikt aan loonkostenmatiging.

In de publikatie «Macro-economische gevolgen van opheffing van de WIR en van alternatieve aanwendingsmogelijkheden van de vrijvallende gelden» (werkdocument nr. 22) komt het Centraal Planbureau tot de conclusie dat de (modelmatig berekende) kwantitatieve gevolgen van de verschillende alternatieven voor de WIR niet overtuigend wijzen in de richting van één van de alternatieven. Het CPB schrijft dat de gemaakte berekeningen voor de effecten van diverse alternatieven voor de WIR de te maken keus niet kunnen «determineren». Verder moet worden bedacht dat het bij het onderhavige wetsvoorstel niet gaat om een geïsoleerde verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting, maar dat die tariefverlaging past in een reeks van sociaal-economische beleidsmaatregelen met een complementair karakter, waarvan de vermindering van de loonkosten in de vorm van een verlaging van werkgeverspremies in budgettair opzicht het grootste onderdeel vormt.

Overigens blijkt uit de meest recente CPB-ramingen voor 1988 en 1989 dat de investeringen in bedrijven zich aanmerkelijk gunstiger ontwikkelen dan een half jaar geleden werd geraamd. Voor beide jaren tezamen wordt thans een groei van de investeringen van 8,5% verwacht. Dit aspect mag bij een beoordeling van de werkgelegenheidseffecten niet uit het oog worden verloren.

Tot ons genoegen kunnen de leden van de V.V.D.-fractie instemmen met dit wetsvoorstel. Deze leden vertrouwen erop dat wij de nodige voortgang bij de beantwoording van dit verslag zullen betrachten teneinde tijdige plaatsing in het Staatsblad te realiseren. Tevens vragen zij wat de nieuwe datum van inwerkingtreding wordt indien de in het voorstel genoemde datum niet wordt gehaald.

Naar aanleiding hiervan merken wij op, dat wij de voortgang van het wetgevingsproces in dezen zo veel mogelijk zullen bevorderen en dat het streven erop gericht blijft dit voorstel van wet voor 1 oktober 1988 in het Staatsblad geplaatst te hebben. Thans kan nog niet concreet worden aangegeven wat, indien de hiervoor genoemde datum niet wordt gehaald, de nieuwe ingangsdatum zal worden. Dit is afhankelijk van de vraag wanneer de behandeling van dit voorstel van wet door de Staten-Generaal is afgerond.

Het verheugt ons dat ook de leden van de fractie van D66 in beginsel kunnen instemmen met dit wetsvoorstel.

Het doet ons deugd dat de leden van de fractie van de S.G.P. met instemming kennis hebben genomen van dit wetsvoorstel. Zij vragen, in het kader van de beschrijving van de internationale ontwikkelingen met betrekking tot lastenverlichting voor het bedrijfsleven, waarom in de memorie van toelichting juist de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk worden genoemd als voor ons belangrijke landen waar het tarief van de vennootschapsbelasting is verlaagd. Zij vragen zich af of het

vermelden van deze twee landen is ingegeven door hun relatieve aandeel in het totaal van de Nederlandse export of door de gedachte dat niet alleen handelsrelaties maar ook vestigingsfactoren aantrekkelijker moeten worden gemaakt.

In de memorie van toelichting zijn deze twee landen met name genoemd, omdat zij de aanzet hebben gegeven tot de internationale ontwikkeling tot verlaging van de tarieven van de vennootschapsbelasting. Voorts zijn deze landen genoemd, omdat zij een belangrijke rol spelen in de internationale vestigingsplaatsconcurrentie waarmee het Nederlandse bedrijfsleven te maken heeft. Voor bedrijven uit bij voorbeeld de Verenigde Staten en Japan die vestiging in Europa overwegen, vormt het Verenigd Koninkrijk als vestigingsplaats een belangrijke concurrent van Nederland. Dit komt onder meer naar voren in het jaarverslag over 1987 van het Commissariaat voor Buitenlandse Investeringen in Nederland. In datzelfde verslag wordt geconstateerd dat circa 80% van de buitenlandse bedrijfsinvesteringen in Nederland waar het Commissariaat bij betrokken is, verricht wordt door bedrijven uit de Verenigde Staten en Azië. Voor Nederlandse bedrijven die op de internationale markten opereren, vormt vestiging in een land met een omvangrijke afzetmarkt als de Verenigde Staten vaak een serieus alternatief voor export naar die markt vanuit Nederland. Ook als handelspartners zijn de twee genoemde landen voor Nederland van betekenis. Zo ging van de totale export van goederen in 1987 zo'n 15% naar het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten.

Het lid van de fractie van de R.P.F. heeft met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Voor het antwoord op diens vraag welke factoren een rol hebben gespeeld bij het besluit om van regeringszijde niet te tornen aan de beoogde ingangsdatum van het wetsvoorstel, mogen wij verwijzen naar de volgende paragraaf in deze memorie.

2. WIR-overschrijdingen en ingangsdatum

De leden van de C.D.A.-fractie vragen of een wijziging van de invoeringsdatum van de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting wordt overwogen en of deze wijziging ook consequenties heeft voor het tijdstip van de verlaging van de vermogensaftrek.

Hiervoor in deze memorie hebben wij in antwoord op een vergelijkbare vraag van de leden van de V.V.D.-fractie aangegeven dat het streven erop gericht blijft dit voorstel van wet vóór 1 oktober 1988 in het Staatsblad te publiceren. Mocht deze datum niet worden gehaald, dan zal een nieuwe ingangsdatum van het voorstel – evenals nu het geval is – betrekking hebben op de beide met elkaar samenhangende onderdelen van het wetsvoorstel.

Gezien de relatie tussen het onderhavige wetsvoorstel en de afschaffing van de WIR vragen de leden van de fracties van de P.v.d.A., D66 en de R.P.F. naar de oorzaken en de omvang van de overschrijdingen bij de WIR en naar de mogelijke doorwerking daarvan naar latere jaren. Wij mogen hiervoor verwijzen naar het rapport over de WIR-overschrijding in 1988 en 1989 dat de Minister van Economische Zaken, mede namens ondergetekenden, bij brief van 6 september 1988 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer heeft gezonden. In dat rapport wordt op alle bovengenoemde aspecten ingegaan.

Naar aanleiding van deze WIR-overschrijding en gezien de onzekerheden ten aanzien van het verloop van de WIR-uitgaven heeft het kabinet de oorspronkelijk voor deze uitgaven gereserveerde ruimte voor de jaren 1989 en 1990 vergroot.

De leden van de fracties van de P.v.d.A. en D66 informeren naar de

compensatie van de WIR-overschrijdingen. Naar aanleiding daarvan merken wij op dat het kabinet, rekening houdend met het totaalbeeld ter zake van de doelstellingen op het punt van koopkracht, financieringstekort en begrotingsdiscipline en de reeds omvangrijke fiscale lastenverlichting in de sfeer van de B.T.W. – mede in aanmerking nemend de niet-onaanzienlijke tegenvallers bij de afwikkeling van het oude WIR-regime – heeft besloten tot een beperkte premieverschuiving van 0,2%-punt in het Algemeen Werkeloosheidsfonds in 1989 en 1990 ten gunste van werknemers. In feite dus ten gunste van de koopkracht en ten laste van werkgevers. Het kabinet heeft besloten tot een beperkte premieverschuiving, opdat langs deze weg loonmatiging wordt bevorderd. In die zin moet deze beperkte premieverschuiving gezien worden als onderdeel van dit totale beeld, dat voldoet aan de te stellen criteria ter ondersteuning van het economisch herstel.

De vraag van de leden van de fractie van de P.v.d.A. of is overwogen de voorgestelde ingangsdatum van de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting uit te stellen, kunnen wij bevestigend beantwoorden. Zoals hiervoor reeds is aangegeven, hebben wij daartoe echter niet besloten. Evenmin zien wij reden voor de door deze leden bepleite gefaseerde invoering van de tariefverlaging.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vragen of er door of namens het kabinet een zodanig ongeclausuleerde toezegging aan de werkgeversorganisaties is gedaan dat deze daaraan in alle redelijkheid het vertrouwen mochten ontleen dat de Vpb-verlaging met ingang van 1 oktober 1988 zou plaatsvinden.

Dienaangaande merken wij op, dat er met de werkgeversorganisaties en met de werknemersorganisaties overleg is gevoerd over de alternatieve aanwending van de middelen die bij afschaffing van de WIR zouden vrijkomen ten opzichte van de bedragen die structureel voor de WIR waren uitgetrokken. In het gevoerde overleg hebben de werkgeversorganisaties en de werknemersorganisaties elk hun wensen kenbaar gemaakt. Er zijn daarbij geen concrete afspraken gemaakt tussen de organisaties en het kabinet. Gegeven de budgettaire mogelijkheden en rekening houdend met de wensen van de organisaties heeft het kabinet in de Paasbrief en tijdens de behandeling daarvan in de Kamer voorstellen gedaan over de ingangsdata van de maatregelen ter vervanging van de WIR.

Naar ons oordeel mogen bij ongewijzigde omstandigheden belanghebbenden er in het algemeen van uitgaan dat het kabinet ernaar zal streven een ingediend voorstel te laten ingaan op de oorspronkelijk in het voorstel opgenomen ingangsdatum. Wijziging van de omstandigheden, waaronder tegenvallende budgettaire ontwikkelingen – met name als deze tegenvallers zich voordoen bij het beleidsonderwerp in kwestie –, alsmede nieuwe informatie en het verloop van het overleg met de Staten-Generaal kunnen echter aanleiding geven tot heroverweging van een voorstel of van de ingangsdatum daarvan.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. vragen voorts welke compensatie is getroffen voor de extra uitgaven als gevolg van de anticipatie op het op nihil stellen van de WIR-basispremie per 29 februari 1988.

Dienaangaande merken wij op dat voor de jaren 1988 en 1989 gezamenlijk een bedrag van 1 mld. is gereserveerd voor de gevolgen van deze anticipatie. Zoals in het schriftelijke antwoord op vraag 110 over de Paasbrief (kamerstukken II, vergaderjaar 1987/1988, 20 492, nr. 4) is aangegeven, bieden het toen reeds voorgestelde uitstel van de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting tot 1 oktober 1988 en de eveneens reeds voorgestelde fasering van de overname van de AKW-premie door het Rijk, de mogelijkheid de extra WIR-uitgaven uit hoofde van anticipatie te compenseren.

Op de vraag van het lid van de fractie van de R.P.F. of in de toekomst nieuwe tegenvallers zijn te verwachten uit hoofde van de opgetreden anticipatie kunnen wij antwoorden dat de genoemde reservering van 1 mld. juist is getroffen om nieuwe overschrijdingen te vermijden. Dat neemt niet weg dat de feitelijke omvang van de opgetreden anticipatie met grote onzekerheden omgeven is.

Dit lid vraagt vervolgens of wij vermoeden dat ondernemers overeenkomsten zullen antedateren ten einde voor een na 28 februari 1988 verrichte investering toch WIR-basisbijdragen te ontvangen.

Hoewel niet uitgesloten kan worden dat er ondernemers zullen zijn die proberen via antedatering van overeenkomsten WIR-premies te verkrijgen waarop zij geen recht hebben, moet bedacht worden dat de belastingdienst scherp zal letten op de data waarop men claimt geïnvesteerd te hebben. Om problemen op dit punt te vermijden hebben vele ondernemers hun investeringen notarieel laten vastleggen. Degene die een overeenkomst antedateert met de bedoeling daardoor WIR-premies te krijgen waarop hij geen recht heeft pleegt fraude. De belastingdienst zal daartegen uiteraard met de hem ter beschikking staande middelen krachtig optreden.

Het lid van de fractie van de R.P.F. merkt verder op dat in het Paasdebat aan de orde is gekomen dat de opbrengst van de vennootschapsbelasting exclusief gasbaten na de verlaging van het tarief van 48% naar 42% opmerkelijk was gestegen. De door dit lid gevraagde cijfers ter zake worden hieronder getoond. Volledigheidshalve zij daarbij opgemerkt dat het tarief met ingang van 1984 werd verlaagd van 48% naar 43% en met ingang van 1986 tot 42%.

Opbrengst vennootschapsbelasting excl. aardgas (kasbasis, mld. gld.)

1983	1984	1985	1986	1987	1988
5,0	5,2	7,8	9,1	13,2	13,1

¹ Dit bedrag is opwaarts beïnvloed door de incidentele ontvangsten in dit jaar als gevolg van de vertraagde registratie bij de WIR.

3. Het gedifferentieerde tarief

De leden van de C.D.A.-fractie vragen of de «staffeling» van het vennootschapsbelastingtarief nog wel noodzakelijk is als de omzetting van een onderneming in een vennootschap wordt gezien tegen de achtergrond van een aanzienlijke verlaging van het toptarief in de inkomstenbelasting. Het komt deze leden voor dat door de verlaging van het IB tarief en door de handhaving van de vermogensaftrek in de inkomstenbelastingssfeer de winstgrens waarboven een vennootschapsvorm aantrekkelijk wordt naar boven is geschoven. Zo deze veronderstelling juist is, vragen zij of dat ook de bedoeling van de regering is geweest. Gezien de verlaging van de inkomstenbelasting vragen deze leden voorts of handhaving van de vermogensaftrek in deze belasting noodzakelijk is. De leden van de fractie van de V.V.D. brengen naar voren dat via inwerking-treding van dit wetsvoorstel en de voorstellen Oort het verschil tussen het Vpb-tarief en het hoogste IB-tarief 25 procentpunten zal gaan bedragen; thans is dit verschil 30 procentpunten. Zij vragen zich af of hierdoor de aantrekkelijkheid van de BV vorm niet minder wordt.

Uiteraard onderschrijven wij de gedachte dat zowel de aangekondigde verlaging van de tarieven van de inkomstenbelasting als de thans aan de orde zijnde belangrijke verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting van invloed is op de spanning die kan bestaan in de belastingheffing over winsten in de sfeer van de vennootschapsbelasting en winsten in de sfeer van de inkomstenbelasting. Daarbij zijn zowel de marginale als de gemiddelde druk van belang.

Wat de marginale druk betreft, neemt in onze voorstellen het maximale verschil tussen het marginale tarief van de inkomstenbelasting en de

vennootschapsbelasting inderdaad af van 30%-punt tot 25%-punt. Bedacht moet echter worden dat het maximale verschil van 30% dat in de huidige situatie mogelijk is, pas wordt bereikt bij een belastbare som van ongeveer f 230 000 (dat wil zeggen bij een winst van circa f 280 000). Eerst vanaf dat niveau is in de huidige structuur immers het hoogste tarief van de inkomstenbelasting van toepassing. Belangrijker dan het maximale verschil in marginaal tarief dat pas bij een zo hoog winstniveau wordt bereikt en dat dus slechts voor vrij geringe aantallen belastingplichtigen relevant is, is het verschil dat reeds op een lager winstniveau ontstaat en dat dus voor grotere aantallen belastingplichtigen een rol speelt. Dan moet worden geconstateerd dat in de huidige situatie reeds bij een winst van ongeveer f 140 000 een verschil in marginaal tarief tussen inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting wordt bereikt van 24%-punt, en bij een winst van circa f 110 000 een verschil van 18%-punt. In de aangekondigde tariefstructuur voor de inkomstenbelasting in het verlengde van de aanbevelingen van de Commissie Oort wordt het hoogste tarief reeds bereikt bij een heffingsinkomen van f 92 000 (dat wil zeggen bij een winst van ongeveer f 110 000). Zonder de thans voorgestelde degressie in het tarief van de vennootschapsbelasting zou het maximale verschil in marginaal tarief van 25%-punt dus bij een lager winstniveau worden bereikt dan in de huidige tariefstructuur het geval is.

Zoals gezegd, zijn voor de spanning tussen de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting niet alleen de verschillen in marginale druk van belang, maar vooral ook de verschillen in gemiddelde druk. In dat verband moet worden geconstateerd dat de aangekondigde tariefstructuur in het kader van Oort weliswaar gepaard gaat met een tariefverlaging over de gehele linie, maar dat de verlaging van de gemiddelde druk van de inkomstenbelasting en de premieheffing op vrijwel alle winstniveaus geringer is dan de verlaging van de druk van de vennootschapsbelasting die – zonder de thans voorgestelde degressie – uit het onderhavige wetsvoorstel zou resulteren.

Het handhaven van het huidige niveau van de vermogensaftrek in de inkomstenbelasting dient enerzijds te worden gezien in het licht van de spanning die, ook na de substantiële verlaging van de IB-tarieven, kan bestaan in de belastingheffing over winsten in de Vpb- en in de IB-sfeer. Anderzijds moet bedacht worden dat de opbrengst van de vermogensaftrek in de sfeer van de vennootschapsbelasting op eenvoudige wijze kan worden verwerkt in een wat lager tarief. In de sfeer van de inkomstenbelasting, waar het tarief ook voor andere inkomensbestanddelen dan winst geldt, ligt dit anders. De substantiële verlaging van het vennootschapsbelastingtarief maakt flankerende maatregelen in de winstsfeer van de inkomstenbelasting echter wel gewenst; het handhaven van de vermogensaftrek dient ook in dat kader te worden gezien.

In antwoord op vragen van het lid van de R.P.F.-fractie om een onderbouwing van de uitgesproken vrees van de vlucht van B.V.'s om (zuiver) fiscale redenen, merken wij ter aanvulling op het voorgaande nog het volgende op.

In de literatuur wordt al jaren gewezen op de ontwikkeling waarbij bedrijfs- of beroepsactiviteiten die voorheen rechtstreeks door een ondernemer of vrije beroepsbeoefenaar werden uitgeoefend worden ondergebracht in een vennootschapsbelastingplichtig lichaam. Recent is daar nog bijgekomen de discussie rond de management-BV. Het grote tariefverschil tussen de inkomstenbelasting enerzijds en de vennootschapsbelasting anderzijds speelt hierbij een belangrijke rol. Daarnaast kan worden geconstateerd dat via allerlei constructies wordt getracht om de inkomstenbelastingclaim op de ingehouden winsten zo ver mogelijk naar de toekomst te verschuiven, dan wel geheel te verijdelen. Deze spanning tussen de belastingheffing van ondernemingen in de inkomstenbelasting en van vergelijkbare ondernemingen in de vennootschaps-

belasting wordt ongewenst geacht. Om de hiervoor geschetste spanning in te perken wordt de al eerder in deze memorie besproken degressieve tariefstructuur door ons voorgesteld.

Naar aanleiding van de vragen van de leden van de fractie van de V.V.D. en het lid van de R.P.F.-fractie over de juistheid van het door ons gekozen winstcriterium en de door het laatstgenoemde lid gesuggereerde alternatieven om de vlucht in de B.V. te voorkomen, merken wij het volgende op.

Van de verschillende afbakeningscriteria die in het kader van een degressieve tariefopbouw denkbaar zouden zijn, is het winstcriterium gekozen omdat dit eenvoudig hanteerbaar is en de minste nadelen lijkt te hebben. Bovendien sluit het aan bij een van de belangrijkste aspecten die een rol spelen bij de spanning tussen de inkomsten- en vennootschapsbelastingfeer, namelijk de mogelijkheid om een deel van de winst te reserveren.

De door het lid van de R.P.F. gedane suggesties, zoals het stellen van een hoger aanvangskapitaal en het verder aanscherpen van de eisen voor het verkrijgen van een verklaring van geen bezwaar, lijken minder geëigend. Zo zou het door dit lid voorgestelde kapitaalscriterium te streng kunnen zijn voor kleinere, minder kapitaalsintensieve, ondernemingen. Daarnaast sluit het kapitaalscriterium in tegenstelling tot het thans door ons voorgestelde criterium niet aan bij het hiervoor genoemde aspect van de mogelijkheid van winsthouding.

In antwoord op vragen van de leden van de C.D.A.-fractie en van de V.V.D.-fractie of een onderbouwing kan worden gegeven van de 250 000 guldenrens tussen het hoge en het lage vennootschapsbelastingtarief, merken wij op dat bij het stellen van de grens is gekeken naar de grootte van de winsten waarbij het voor een ondernemer uit de inkomstenbelasting fiscaal aantrekkelijk wordt om de onderneming in een rechtspersoon voort te zetten.

Naar aanleiding van de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie, die teleurgesteld zijn over de degressieve tariefopbouw, of het juist is dat binnen een bedrijfssector ondernemingen een verschillende belastingdruk opgelegd krijgen als gevolg van de degressieve tariefopbouw en of hierdoor de concurrentieverhoudingen binnen de bedrijfstak niet worden verstoord, zij het volgende opgemerkt.

De in het voorstel neergelegde degressieve tariefopbouw beoogt de concurrentieverhoudingen tussen enerzijds ondernemers die aan de inkomstenbelasting zijn onderworpen en anderzijds vergelijkbare ondernemingen die op grond van hun rechtsvorm in de vennootschapsbelasting vallen, in evenwicht te houden. Dat daarbij, zoals deze leden terecht constateren, zekere verschillen in belastingdruk tussen de aan de vennootschapsbelasting onderworpen lichamen ontstaan, is naar onze mening onvermijdelijk.

In het kader van de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie of kleinere bedrijven die de B.V.-vorm hebben gekozen, niet zullen gaan zoeken naar oplossingen om het degressieve tarief te omzeilen, merken wij op dat het ons inderdaad niet ondenkbaar lijkt dat afzonderlijke rechtspersonen in één rechtspersoon worden ondergebracht om zodoende boven de grens van 250 000 gulden uit te komen. Bij een dergelijke integratie menen wij overigens dat het lage vennootschapsbelastingtarief terecht kan worden geclaimd; er is dan immers één grote onderneming tot stand gekomen.

Op de vraag van de leden van de V.V.D.-fractie of andere Europese landen ook een dergelijk gedifferentieerd tarief in de vennootschapsbelasting kennen, kunnen wij antwoorden dat dit in de andere Lid-Staten van de Europese Gemeenschap niet het geval is.

De leden van de fractie van de S.G.P. vragen aandacht voor de degressieve tariefopbouw en wijzen er in dat kader op dat het hogere tarief in de degressieve tariefopbouw ook van toepassing zal zijn op startende bedrijven die om geheel andere motieven doorgaans een lagere winst dan f 250 000 zullen bereiken. In dit kader vragen zij of ook overwogen

is, min of meer naar analogie van de ruimere verliescompensatie die voor starters bestaat, zo'n zelfde soort regeling in het leven te roepen.

Alhoewel wij begrip hebben voor de door deze leden aan de orde gestelde problematiek, dient allereerst bedacht te worden dat startende bedrijven veelal in de inkomstenbelastingsfeer beginnen en pas na verdere uitgroei in de vennootschapsfeer verdergaan, zodat het hier een beperkte groep betreft. Daarnaast is het – zoals reeds in de memorie van toelichting en hiervoor in deze memorie is aangegeven – niet mogelijk tot een andere werkbare afbakening te komen. Op grond van deze overwegingen voelen wij niet voor een bijzondere voorziening op dit punt.

4. Vermogensaftrek

De leden van de C.D.A.-fractie vragen hoe de regering de rol van de vermogensaftrek voor de toekomst ziet. Alhoewel zij ervan uitgaan dat die opvatting niet is gewijzigd sinds de behandeling van wetsvoorstel 19 559, vragen deze leden toch of voor de toekomst wordt overwogen om bij een stijgende inflatie de algemene tarieven van de vennootschapsbelasting aan te passen in plaats van de vermogensaftrek te verhogen.

Terecht gaan deze leden ervan uit dat onze opvatting over het karakter van de vermogensaftrek niet is gewijzigd. De doelstelling van de vermogensaftrek blijft het op globale wijze neutraliseren van de invloed van de inflatie op de fiscale winst. Er wordt niet overwogen om bij een stijgende inflatie de algemene tarieven van de vennootschapsbelasting aan te passen.

Deze leden onderkennen naast het inflatie-element als primaire motivering nog een secundaire motivering in de vermogensaftrek en wel een matiging van de dubbele heffing van vennootschapsbelasting en inkomstenbelasting op uitgekeerde winst. Zij vragen of het gezien dit tweede argument verdedigbaar is de vermogensaftrek op een positief percentage te handhaven in een periode waarin de inflatie tijdelijk laag of afwezig is.

De vermogensaftrek leidt, evenals bij voorbeeld een tariefdaling, tot een vermindering van de verschuldigde belasting. Daardoor neemt de zogenaamde dubbele druk wel af, maar wij beschouwen dit uitdrukkelijk als een neveneffect van de vermogensaftrek dat geheel los staat van het doel daarvan. Wij menen dan ook niet dat dit neveneffect op zichzelf beschouwd een positief percentage vermogensaftrek rechtvaardigt in een periode van weinig of geen inflatie.

Deze leden vragen voorts of het voornemen bestaat om bij een stijging van de inflatie het verschil tussen het vermogensaftrekpercentage voor de vennootschapsbelasting en de inkomstenbelasting te handhaven. Zo nee, vragen deze leden, past handhaving van het verschil niet in het streven de spanning tussen de IB-sfeer en de Vpb-sfeer te beperken?

Uitgaande van de voorgestelde verlagingen van de tarieven in de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting, zou het verschil tussen de vermogensaftrekpercentages voor de vennootschapsbelasting en de inkomstenbelasting naar onze mening inderdaad gehandhaafd dienen te blijven. Zouden er echter in de toekomst wijzigingen optreden die van invloed zijn op de spanning tussen de IB-sfeer en de Vpb-sfeer dan kan dit aanleiding geven om dit verschil in percentage opnieuw te bezien.

De leden van de P.v.d.A.-fractie achten de argumentatie voor het handhaven van de vermogensaftrek in de inkomstenbelasting niet overtuigend. Zij vragen of deze argumentatie haar geldigheid verliest indien de voorgenomen verlaging van het toptarief in de loon- en inkomstenbelasting wordt gerealiseerd en welk voornemen de regering heeft

met betrekking tot het tarief van de vermogensaftrek ingeval de inflatie toeneemt.

Nu hiervoor reeds op vergelijkbare vragen van de leden van de C.D.A.-fractie werd geantwoord, wordt hier volstaan met verwijzing naar de desbetreffende antwoorden.

De vraag van deze leden of is overwogen het bedrag dat is gemoeid met de vermogensaftrek in de inkomstenbelasting op een andere wijze ten bate van deze belastingplichtigen aan te wenden, kunnen wij ontkennend beantwoorden.

De leden van de S.G.P.-fractie, die overigens geen bezwaar hebben tegen het op nihil stellen van de vermogensaftrek, geven een beschouwing omtrent de vraag of er – gezien de vooraankondiging en het feit dat de afschaffing van deze aftrek opgenomen was in het resultaat van eerder overleg met het bedrijfsleven – wel sprake is van materiële terugwerkende kracht als het niet mocht lukken het wetsvoorstel voor D.V. 1 oktober 1988 in het Staatsblad geplaatst te krijgen. Gezien de gang van zaken vanaf maart jl. hebben zij in dit geval geen bezwaar wanneer dit voorstel na 1 oktober 1988 het Staatsblad zou bereiken.

Hiervoor is in antwoord op vergelijkbare vragen aangegeven dat het streven erop gericht blijft dit voorstel vóór 1 oktober 1988 in het Staatsblad gepubliceerd te hebben en dat indien die datum niet wordt gehaald, een nieuwe datum van inwerkingtreding zal worden voorgesteld.

5. Budgettaire aspecten

De leden van de C.D.A.-fractie vragen of het in de bedoeling ligt om het voordeel van de verlaging van het vennootschapsbelastingtarief ook te doen toekomen aan de olie- en gaswinningsmaatschappijen door verlaging van de afdrachten aan de Staat. Zo ja, op welk tijdstip zal de verlaging ingaan.

Op de winsten behaald met de olie- en gaswinning in Nederland (via concessies) en het Nederlandse deel van het Continentale Plat (via winningsvergunningen) is naast de vennootschapsbelasting een aantal niet-fiscale heffingen van toepassing, welke zijn gebaseerd op de Mijnwet Continentaal Plat en de concessievoorwaarden. Het tijdstip van uitgifte van de concessies en vergunningen is daarbij bepalend voor de specifieke niet-fiscale heffing(en) die gelden voor de desbetreffende concessies en winningsvergunningen. De samenloop van de vennootschapsbelasting en de niet-fiscale heffingen bepaalt of sprake is van een voordeel of nadeel als gevolg van de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting. Voor de olie- en gaswinningssector als geheel zal de verlaging van het tarief van de vennootschapsbelasting niet leiden tot een verlaging van de afdrachten aan de Staat door de olie- en gasmaatschappijen.

Het door de leden van de fractie van de P.v.d.A. gevraagde overzicht van de verdeling van de belastingverlichting naar bedrijfssectoren valt op dit moment niet te geven, omdat de beschikbare statistische informatie over de opbrengst van de vennootschapsbelasting geen kruiselingse classificatie naar bedrijfstak en klasse belastbaar bedrag bevat.

Zonder het degressieve tarief zou het budgettaire beslag van de tariefverlaging ongeveer 300 mln hoger zijn geweest, zo kunnen wij deze leden op hun desbetreffende vraag antwoorden.

In antwoord op de vraag van de genoemde leden hoeveel belastingplichtigen onder de grens van f 250 000 blijven, kunnen wij mededelen dat in de laatste drie jaren waarover wij dit gegeven hebben, te weten

1982 t/m 1984, het aantal belastingplichtigen met een belastbaar bedrag tussen nihil en f 250 000 gemiddeld ongeveer 35 000 bedroeg. Bedacht moet worden dat dit aantal als gevolg van het spectaculaire winstherstel van de afgelopen jaren thans anders kan uitvallen.

Welk deel van de belastingverlichting neerslaat bij het midden- en kleinbedrijf, de leden van de fractie van de P.v.d.A. vragen daarnaar, valt moeilijk aan te geven, omdat het midden- en kleinbedrijf doorgaans wordt gedefinieerd als bedrijven met minder dan 100 werknemers, terwijl de gegevens over de vennootschapsbelasting geen informatie bevatten over het aantal werknemers.

Op de vraag van de genoemde leden welk bedrag gemoeid is met het handhaven van de vermogensaftrek in de inkomstenbelasting kunnen wij antwoorden dat dit circa 125 mln per jaar is.

De Minister van Financiën,
H. O. C. R. Ruding

De Staatssecretaris van Financiën,
H. E. Koning